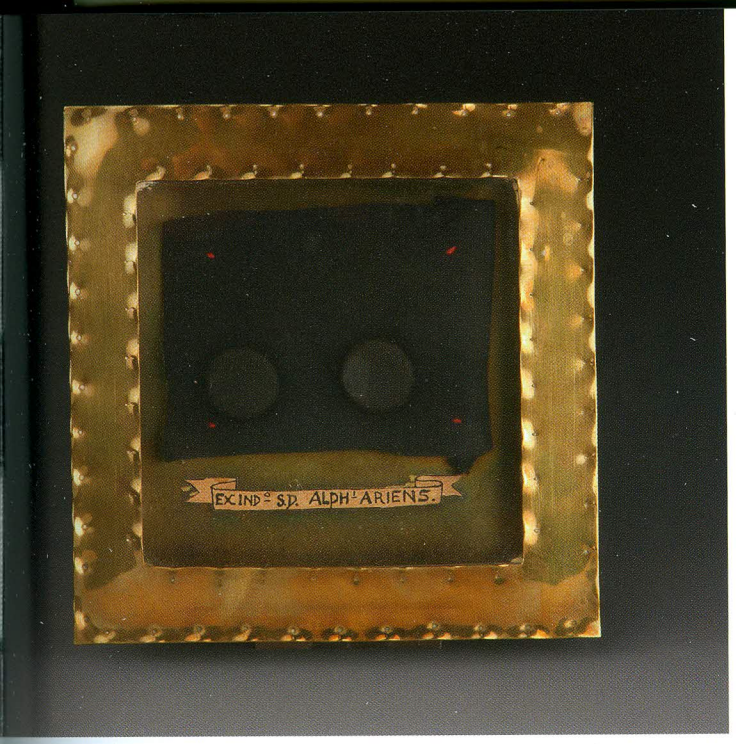

Kusreliekhouder met manchet van de priestertoog van Alphons Ariëns.
Nederland, ca. 1930. Stedelijk Museum Breda (langdurig bruikleen Stichting Hamers-IJsebrand), G13411

Bronzen beeldje van Alphons Ariëns (1860-1928) gekleed in toog.
Bon Ingenhousz, August Falise, 1938. Museum Catharijneconvent, Utrecht, RMCC b46

Reliek om te kussen

Relieken worden vereerd door ze aan te raken, maar ook door ze te kussen. Tot het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) was dit een vrij algemeen gebruik. Daarna werden, in het kielzog van overbodige opsmuk, de relieken in Nederland in veel kerken aan het zicht onttrokken. Sinds begin eenentwintigste eeuw zien we rituelen als het kussen van relieken weer langzaam en op zeer beperkte schaal terugkomen. Zo bestaat tegenwoordig de mogelijkheid in veel kerken om op Goede Vrijdag een reliek van het Heilig Kruis te kussen. Ook in sommige bedevaartsoorden biedt men op traditionele feestdagen de mogelijkheid om relieken op deze wijze te (ver)eren.

Er bestaan speciale kusreliekhouders, de zogenoemde paxtafel of het reliekosculatorium. Aan de achterzijde zit een ring, gemaakt om de houder te kunnen vasthouden. De voorganger veegt na iedere kus het glas schoon met een doekje. Deze verguld koperen kusreliekhouder werd gemaakt rond 1930. Pas later plaatste men er het reliek in: het manchet van de toog, het dagelijks gedragen priesterkleed, van Alfons Ariëns (1860-1928). Hij was een sociaal bewogen priester die opkwam voor de Twentse (textiel)arbeiders. Ook richtte hij een vereniging op tegen overmatig alcoholgebruik. De bijbehorende echtheidsverklaring dateert van 1960. Pater Eleutherius Lohman uit Woerden ondertekende de verklaring. Hij was de geestelijke en de *postulator* die de aanvraag opstelde voor de zaligverklaring. Het zaligverklaringsproces van Ariëns begon in 1958. Officieel mogen relieken van niet zalig of heilig verklaarde personen niet worden vereerd. Privédevotie is wel toegestaan. Voor een zaligverklaring zijn echter wonderen nodig en om de kandidaat-heilige onder de aandacht brengen, voorzag Lohman deze reliekhouder van dit contactreliek. Ariëns' zaligverklaringsproces werd na een onderbreking in 2005 opnieuw gestart. ■ EV

LITERATUUR
De Kruijf 2009a, p. 100